

ELS PRONOMS.

Pro-nomen: en lloc del nom. Substitueixen el nom i n'eviten la repetició.

Personals.

-No diferencien gènere.

-1a i 2a p són politemàtics: presenten diferent arrel en singular i plural.

	1a PERS.	2a PERS.	1a PERS.	2ªa PERS.	REFLEXIU
	SG	SG	PL	PL	SG/PL
N	ego	tu	nos	uos	-
V	-	tu	-	uos	-
A	me	te	nos	uos	se/sese
G	mei	tui	nostrī/-um	uestri/-um	sui
D	mihi	tibi	nobis	uobis	sibi
Ab	me	te	nobis	uobis	se

-No hi ha pronom propi de 3a p, en el seu lloc s'usa el demostratiu *ille* o *is*.

-Quan l'ablatiu necessita la preposició *cum*, aquesta es posposa i s'uneix al pronom de manera enclítica: *mecum*, *tecum*, *nobiscum*, *uobiscum*, *secum*. Són sintagmes preposicionals i fan la funció de CC.

Demonstratius.

Designen l'espai o el temps on es troben les persones o coses a les quals es refereixen (*demonstrare*: marcar, assenyalar).

-**hic, haec, hoc** (aquest. Indica proximitat al parlant).

-**iste, ista, istud** (aqueix. Indica proximitat a l'oient).

-**ille, illa, illud** (aquell. Indica llunyania tant del parlant com de l'oient).

Hic, haec, hoc						
	SG			PL		
	masc	fem	neutre	masc	fem	neutre
N	hic	haec	hoc	hi	hae	haec
A	hunc	hanc	hoc	hos	has	haec
G	huius			horum	harum	horum
D	huic			his		
Ab	hoc	hac	hoc	his		

Iste, -a, -ud i *ille, -a, -ud* prenen les desinències de la 2a declinació per masculí i neutre i de la 1a per femení amb les excepcions del genitiu singular que presenta desinència **-ius** i el datiu singular **-i** per als tres gèneres.

Els demostratius tant poden fer la funció de pronom (substituir el nom) com d'adjectiu (acompanyar-lo).

Anafòrics.

Es refereixen a persones o coses ja esmentades.

-is, ea, id (aquest / ell / el seu).

-idem, eadem, idem (el mateix, la mateixa, la mateixa cosa).

-ipse, ipsa, ipsum (ell mateix, ella mateixa, allò mateix).

Is, ea, id						
SG			PL			
	masc	fem	neutre	masc	fem	neutre
N	is	ea	id	ei/ii/i	eae	ea
A	eum	eam	id	eos	eas	ea
G	eius			eorum	earum	eorum
D	ei			eis/iis/is		
Ab	eo	ea	eo	eis/iis/is		

-is, ea, id té tres valors diferents:

- Anafòric: aquest, aqueix, aquell.
- Pronom de 3a persona: ell, ella, allò.
- El genitiu: possessiu: el seu, la seva.

-idem, eadem, idem es declina com *is, ea, id* més la partícula invariable **-dem**.

Isdem, eadem, idem						
SG			PL			
	masc	fem	neutre	masc	fem	neutre
N	idem	eadem	idem	eidem/ iidem/idem	eaedem	eadem
A	eundem	eandem	idem	eosdem	easdem	eadem
G	eiusdem			eorundem	earundem	eorundem
D	eidem			eisdem/iisdem/isdem		
Ab	eodem	eadem	eodem	eisdem/iisdem/isdem		

-ipse, ipsa, ipsum declina el masculí i el neutre seguint la 2a i el femení la 1a, amb les excepcions del genitiu singular que presenta desinència **-ius** i el datiu singular **-i** per als tres gèneres.

Interrogatius i indefinits.

Alguns interrogatius i indefinits només es diferencien en l'entonació.

-Quis/qui, quae/qua, quid/quod (qui, quin, què / algú, algun, alguna cosa)

Declina com el pronom relatiu a excepció del nominatiu singular dels tres gèneres, de l'acusatiu singular neutre i del nominatiu i acusatiu plural neutre.

Quis/qui, quae/qua, quid/quod						
SG			PL			
	masc	fem	neutre	masc	fem	neutre
N	quis/qui	quae/qua	quid/quod	qui	quae	quae/qua
A	quem	quam	quid/quod	quos	quas	quae/qua

Cal tenir present: les formes *quis /quid* funcionen com a pronoms; *qui/quod* funcionen com a adjectius; per nom sg fem s'usa *quae* com a interrogatiu; per nom i ac pl neutre s'usa *quae* com a interrogatiu.

A partir de l'indefinit *quis, quae, quod* s'han format compostos mitjançant prefixos o sufixos.

aliquis, aliqua, aliquod (algú)

quidam, quaedam, quoddam (un cert)

quisquam, quaequam, quodquam (algú)

quisque, quaeque, quodque (cadascú)

quiuvis, quaeuis, quoduis (qualsevol)

Declinen igual que l'indefinit *quis, quae, quod* amb els prefixos o sufixos invariables.

-Uter, utra, utrum (quin dels dos / un dels dos)

Declina com els adjectius de tipus *ater, atra, atrum* (2a, 1a, 2a) excepte el **genitiu singular**, que acaba en **-ius** (*utrius*), i el **datiu singular**, que acaba en **-i** (*utri*); en ambdós casos per als tres gèneres.

També hi ha compostos de *uter, utra, utrum*:

alteruter, alterutra, alterutrum (un dels dos)

utercumque, utracumque, utrumcumque (qualsevol dels dos)

uterque, utraque, utrumque (un i altre)

uteruis, utrauis, utrumuis (qualsevol dels dos)

Declinen igual que *uter, utra, utrum* amb els prefixos o sufixos invariables.

Altres indefinits:

alius, alia, aliud (un altre)

alter, altera, alterum (l'altre)

ullus, ulla, ullum (algú)

nullus, nulla, nullum (ningú)

totus, tota, totum (tot)

solus, sola, solum (sol)

unus, una, unum (algun)

Aquests indefinits fan el **genitiu singular** per als tres gèneres en **-ius** i el **datiu singular** en **-i** (com els demostratius).

nemo, neminis (ningú) és masculí i declina per la 3a consonant

nihil (res) és indeclinable